

Complexnummer: 513112

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Oolde

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

513111, 513113, 513114, 513115, 513116, 513117

Woonplaats

Laren

Gemeente

Lochem

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Ooldselaan 17, 7245 PP te Laren

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

In structuur en deels in detail gaaf bewaarde buitenplaats met HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), TUINVAAS (3), KOETSHUIS MET PAARDENSTAL EN KOETSERSWONING (4), TUINMANSWONING (6). Ten noordwesten van het dorp Laren in Gelderland ligt de historische buitenplaats Huis Oolde. De in oorsprong middeleeuwse havezate (toen 'Nyenhuis' geheten) werd in 1663 door bouwheer Goossen van Keppel vervangen door het huidige huis Oolde op enige afstand van de oude huisplaats. De Hottingerkaart uit 1783 geeft een schematische weergave van het omgrachte huis, een rechthoekig lanenstelsel met een rechte toegangslaan in de as van het huis en links daarvan een geometrische aanleg met vierkante vakken. De toegangslaan is thans nog aanwezig. Het huis was toen net verfraaid (1771) met een zandstenen ingangspartij waarin het alliantiewapen van de opdrachtgevers, Van Keppel en Van Heeckeren, is aangebracht. Ook de Topografische Militaire Kaart van ca.1850 toont het huis, nu met bouwhuis, gelegen binnen een vierkante omgrachting ontsloten middels de rechte toegangslaan (de Ooldselaan) die vanaf het dorp Laren schuin op het huis is geprojecteerd. Verder is er sprake van 'goede moestuinen, lanen met opgaande geboomte, weide en bouwland'. In 1871 ontwierp de tuinarchitect H. Copijn in opdracht van gravin Van Wassenaer Starrenburg een tuinaanleg, waarvan een tekening op het Huis Oolde bewaard is gebleven. Dit ontwerp in zogenaamde 'gemengde stijl', een combinatie van landschapstijl met geometrische elementen, is in hoofdstructuur nog goed herkenbaar. Het kwam het huis, conform de ideeën van de landschapstijl aan een lusvormig gazon te liggen. In dezelfde periode werd het koetshuis gebouwd en wat later de tuinmanswoning. In 1900 werd een groot deel van het ca. 500 ha. grote landgoed verkocht; de huidige grootte is 18,5 ha.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven.

Waardering

HISTORISCHE BUITENPLAATS HUIS OOLDE is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege het 17de-eeuwse blokvormige hoofdgebouw, dat in ca.1771 zijn huidige classicistische uiterlijk heeft gekregen;
- vanwege de historische tuin- en parkaanleg in gemengde stijl naar ontwerp van Copijn (1871);
- vanwege de visuele samenhang tussen de complexonderdelen.

Monumentnummer*: 513111

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	04 november 2002
Kadaster deel/nr	82957/81

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Lochem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Laren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Lochem	X			165

*Omschrijving***

HOOFDGEBOUW (Huis Oolde). Het blokvormige hoofdgebouw is in 1663 (zie jaartalankers) gebouwd op enige afstand van de oorspronkelijke huisplaats. Rond 1771 is het huis voorzien van de Bentheimer zandstenen ingangspartij in Lodewijk XIV-stijl en in de 19de eeuw gepleisterd. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken pand bestaat uit een souterrain en twee bouwlagen onder een met gesmoorde Oud-Hollandse pannen gedekt afgeplat schilddak met hoekschoorstenen en voorzien van dakkapellen met halfronde frontons en klauwstukken in Lodewijk XIV-stijl. De symmetrisch ingedeelde vijfassige voorgevel wordt geaccentueerd door de zandstenen toegangspartij met vijftredig bordes. De omlijsting omvat een dubbele toegangsdeur met snijlicht en een meerruits verdiepingsvenster. In de omlijsting is een geaccolleerd wapenschild Van Keppel en Heeckeren aangebracht. Aan weerszijden van de middenas zijn meerruits schuifvensters, die op de verdieping voorzien zijn van persiennes. De overige gevels kennen een regelmatige vensterindeling met meerruitsvensters behangen met persiennes, behalve de vensters in de achtergevel. Voor de linker zijgevel is een breed bordesterras gebouwd (XXa), waar een wapenstein is ingemetseld (steen met jaartal 1664 en de wapens van de geslachten Van Keppel, Ittersum, Coeverden en Sloet), rechts in de gevel dubbele terrasdeuren. Tegen de achtergevel is een rechthoekige aanbouw van latere datum. In het INTERIEUR is onder meer van belang de oorspronkelijke plattegrond met een centrale gang geflankeerd door kamers.

Waardering

HOOFDGEBOUW (Huis Oolde) van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege het sobere 17de-eeuwse blokvormige hoofdgebouw, dat in ca.1771 verrijkt is met een ingangspartij in Lodewijk XIV-stijl;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de kenmerkende ligging binnen de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Kasteel, buitenplaats	Landhuis

Monumentnummer*: 513113

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	04 november 2002
Kadaster deel/nr	82957/128

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Laren	Lochem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Laren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Lochem	X			165
Lochem	X			164
Lochem	X			166
Lochem	X			162
Lochem	X			160
Lochem	X			161

*Omschrijving***

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Huis Oolde. In structuur en deels in detail gaaf bewaarde aanleg met een Engelse en Franse tuin, die rond 1871 naar ontwerp van H. Copijn is uitgevoerd. Op het huis Oolde is de ontwerptekening uit 1871 van zijn hand aanwezig. Voor het realiseren van de aanleg is de vierkante gracht rondom het huis gedempt en voor het huis een lusvormige oprit rondom een gazon aangelegd, conform de ideeën van de landschapsstijl. Schuin op het huis staat, komende vanaf het dorp Laren, een 17de-eeuwse met eiken beplante toegangslaan (Ooldselaan). Door de open aanleg voor het huis wordt, net voor de bocht in de laan, een verrassend zicht op het huis verkregen. De glooiende aanleg in landschapsstijl met vijverpartij is direct ten westen van het huis geconcentreerd. Een padenpatroon van ellipsen en ovalen leidt om een gazon met solitaires en boomgroepen, de vijver en een aangrenzende sierweide met een rondgaande laan die wisselende zichten biedt op het park en het landschap. Vanaf het huis loopt een fraai doorzicht naar deze sierweide. Er is tevens een doorzicht over de grote, grillig gevormde vijverpartij met eilandje en een schiereilandje, waar een hondengrafje is. Aan het water staan treurbomen. Achter het huis ligt een gazon met rododendronaanplant (recent) en ten noordoosten van het huis een parkbosje met beuken en restanten van oude beukenlanen. De omringende omgeving wordt middels doorzichten bij het huis betrokken. Ten oosten van het huis ligt de bloementuin in symmetrische stijl, waarvan de rechthoekige structuur nog aanwezig is evenals een restant van de geometrische aanleg met buxus. Aan de oostzijde wordt het rechthoekige compartiment afgesloten door een rododendrongroep. De combinatie van een symmetrische tuin en een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

landschappelijke parkaanleg is karakteristiek voor de gemengde stijl. Links van de oprijlaan is de rechthoekige moestuin gesitueerd, deze staat voor het eerst op de Topografische Militaire Kaart van 1929-1935 op huidige plaats aangegeven. De moestuin is geheel omhaagd. De rechthoekige overtuin aan de oostzijde van de Ooldselaan bestaat uit een parkbos met een rondgaand pad en twee slingerende paden die elkaar kruisen.

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Huis Oolde van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege het laat 19de-eeuwse park met Engelse (landschappelijke) en Franse (symmetrische) tuin naar ontwerp van H. Copijn (1871) waarvan de hoofdstructuur nog gaaf herkenbaar is;
- als goed voorbeeld van een aanleg in gemengde stijl, die in de late-19de-eeuw in zwang was;
- als voorbeeld van een werk uit het oeuvre van tuinarchitect Copijn;
- vanwege de behouden elementen uit de formele periode, zoals de in aanleg 17de-eeuwse Ooldselaan en restanten van de enkele beukenlanen binnen de aanleg;
- vanwege de aanwezigheid van boomgroepen en solitaires uit de tijd van de aanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 513114

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 november 2002
Kadaster deel/nr 82957/120

Woonplaats* Laren
Gemeente* Lochem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Laren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Lochem
Sectie* X
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 165

Omschrijving**

TUINVAAS behorende tot de buitenplaats Huis Oolde. In de zogenoemde Franse Tuin terzijde van het hoofdgebouw staat een grote 19de-eeuwse kelkvormige tuinvaas van zandsteen op een 18de-eeuwse gedecoreerde sokkel.

Waardering

TUINVAAS van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de decoratieve waarde;
- als karakteristiek en ornamenteel onderdeel van een buitenplaats;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Tuin, park en plantsoen
Functie Tuinvaas

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513115

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	04 november 2002
Kadaster deel/nr	82957/111

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Laren	Lochem	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Laren	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Lochem	X			165

Omschrijving**

KOETSHUIS MET PAARDENSTAL EN KOETSERSWONING behorende tot de buitenplaats Huis Oolde. Aan het begin van de oprijlaan staat het koetshuis met stal en woning, met de nok loodrecht op de laan, gebouwd in 1871 naar ontwerp van architect L.H. Ebersson in opdracht van gravin Van Wassenaer-Starrenburg- Van Rechteren-Limpurg (zie gevelsteen). Tegen de linkerzijgevel van het koetshuis bevindt zich een moderne, eenlaagse uitbouw die voor de bescherming van ondergeschikt belang wordt geacht. Het bakstenen pand op samengestelde plattegrond bestaat uit twee evenwijdige, rechthoekige bouwdelen: links een fors bouwvolume (koetshuis en dienstwoning) van een hoge bouwlaag en een kapverdieping onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt zadeldak tussen topgevels en rechts een kleiner bouwvolume (paardenstal) van één bouwlaag onder een met gesmoorde muldenpannen gedekt zadeldak tussen trapgevels. De in kruisverband gemetselde gevels bezitten een gepleisterde plint; de gevelopeningen hebben tudorboogvormige afsluitingen. De gevels van het koetshuis zijn voorzien van gepleisterde, geblokte hoekpilasters en waterlijst ongeveer ter hoogte van het midden van de eerste verdieping; de topgevels hebben een gepleisterd klimmende tandfries langs de dakrand en worden aan de bovenzijde afgedekt door een gecementeerde ezelsrug. De voorgevel is op de begane grond voorzien van gepleisterd blokwerk met een medaillon in het midden, hierin zijn twee grote, tudorboogvormige deuropeningen in een bakstenen omlijsting uitgespaard. In de openingen zijn dubbele opgeklampte houten inrijdeuren bevestigd met deurkloppers in de vorm van een leeuwenkop, de bovenste delen van de deuren bevatten ruiten met geprofileerde roeden. In de top een omlijst tudorboogvormig hooiluik. De achtergevel heeft op de begane grond drie tudorboogvormig afgesloten vensters, waarvan de middelste is gevat in een gepleisterde en geverfde omlijsting met aan de bovenzijde een wapenschild; de vensterindeling op de verdieping is gewijzigd. Tegen de rechterzijgevel van het koetshuis staat de paardenstal met in kruisverband gemetselde gevels met gepleisterde plint; de treden van de trapgevels worden afgesloten door een gepleisterde dekplaat en een smeedijzeren bekroning op de top. De voorgevel heeft op de begane grond een verdiept liggend veld met twee gekoppelde bogen waarbinnen twee tudorboogvormige schuifvensters zijn geplaatst; in de topgevel een medaillon met stenen borstbeeld van een paardenhoofd, daarboven een gietijzeren sieranker. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

INTERIEUR van het koetshuis (exclusief de woning) en de stal is nog oorspronkelijk; in het koetshuis de originele kapconstructie (spitsboogspant) uit de bouwtijd, een waterpomp tegen een betegelde wand (links), een houten kast tegen de achtermuur en een schuifdeur naar de stal.

Waardering

KOETSHUIS MET PAARDENSTAL EN KOETSIERSWONING van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de architectonische vormgeving in eclectische stijl met invloeden uit de laatste kwart van de 19de eeuw;
- vanwege de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, materiaalgebruik en de relatie in- en exterieur;
- als gaaf voorbeeld uit het oeuvre van architect Eberson;
- vanwege de ensemblewaarde en de markante situering aan het begin van de oprijlaan;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de ruimtelijk-functionele relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 513116

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 november 2002
Kadaster deel/nr 82957/103

Woonplaats* Laren
Gemeente* Lochem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Laren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Lochem
Sectie* X
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 165

Omschrijving**

TUINHEK. De toegang tot de moestuin wordt gevormd door een samengesteld houten hek bestaande uit twee houten staanders waartussen een drie draaibare delen met de doorgang in het midden. De delen worden gevormd door een rechthoekige geraamte waartussen diagonale latten die een kruis vormen.

Waardering

TUINHEK van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als markering van de toegang tot de moestuin;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Tuin, park en plantsoen
Functie Tuinheg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513117

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 november 2002
Kadaster deel/nr 82957/73

Woonplaats* Laren
Gemeente* Lochem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Laren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Lochem
Sectie* X
Kadastraal object*
Appartemen aanduiding
Grondperceel 160

Omschrijving**

TUINMANSWONING behorende tot de buitenplaats Huis Oolde. Aan de Ooldselaan ligt een voormalige tuinmanswoning uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken bakstenen pand met gepleisterde plint bestaat uit één bouwlaag onder en met gesmoord Hollandse pannen afgeplat schilddak. Iets onder de dakrand loopt een natuurstenen waterlijst. De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft een puntgevel (steekkapje) waaronder de ingangspartij geflankeerd door houten zuiltjes die een balkon dragen. De gevels kennen een regelmatige indeling met T-vensters onder segmentbogen met natuurstenen geboorte- en sluitstenen.

Waardering

TUINMANSWONING van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van eenvoudige doch harmonische architectuur;
- vanwege de beeldbepalende ligging aan de toegangslaan;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Bijgebouwen kastelen enz.
Functie Tuinmanswoning(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument